

קלצין שלמה-חיים

בן משה וחנה. נולד בי"ט באלול תרפ"ו (1926) בירושלים. נכדו של הרה"ג אליהו ראם, נצר למשפחת רבנים וגאונים אשר שלשלת-היוחסין שלה מגיעה עד הגר"א מוילנה. למד בבית-הספר "תלמוד-תורה מזרחי" בירושלים, בו הצטיין בלימודיו ובנועם הליכותיו. היה חבר במקהלת "שירת ישראל" ובין המצטיינים בחוג למעשי אמנות בבית-הספר. החל ללמוד בבית-מדרש למורים של "המזרחי", אך בפרוץ

מלחמת-העולם השניה נאלץ להפסיק את לימודיו ולעבור לעבודה מפרנסת. למד הנהלת חשבונות. בעל שכל חריף ומקיף וזכרון מופלא וכל אשר קרא זכר על בוריו. השתלם יפה במקצועו והתעתד לקבל תואר רואה-חשבון מוסמך. בכשרו הארגוני הרב, בחריצותו ובשקטו הפנימי ידע לעורר הוקרת כל הבאים עמו במגע. היה שומר דת ומסורת.

עם פרוץ מלחמת-השחרור התגייס לשירות מלא ומילא תפקיד בפל"ם. השתתף בהדיפת התקפה קשה של הלגיון הערבי על הרציון והועבר לקורס רגמים אשר סיים אותו בהצטיינות. אחר-כך שימש בתפקיד רגם בגזרות שונות: מלחה, דיר אבו-טורה, ובהתקפה על העיר העתיקה. לפני צאתו לקורס סמלי מרגמות נשלח ביום כ"ג באלול תש"ח (27.9.1948) עם חוליה להרציון כדי לערוך התקפת מרגמות כבדות על ריכוזי הלגיון הערבי. בדרכם נפתחה עליהם אש חזקה מעמדות הלגיון והוא נפגע בלבו מצרור כדורים ומת בו במקום. היה קבור בשייך-באדר א'. ביום י"ז באלול תש"י (30.8.1950) הועבר למנותת-עולמים להר-הרצל בירושלים. במלאות שנה לנפלו הוצאה חוברת מיוחדת לזכרו.

קלצין, שלמה חיים

ירושלים, י"ס אלול תרפ"ו (1926) —
ירושלים, כ"ג אלול תש"ח (27.9.1948).

בן ר' משה וחנה.

ממשפחת רבנים. אמו בת הרב אליהו
ראם, שוחט וד-
יין, ששלשלת
היחסין שלו מ-
גיעה עד הגאון
מווילנה. למד
ב"חדר" ובתל-
מוד-תורה מזרחי
בירושלים. זמן
מה למד בבית
המדרש למורים
מזרחי, אך נאלץ להפסיק לימודיו וללמוד
הנהלת חשבונות על מנת להשתכר למחיית
משפחתו. בעל חוש מוסיקאלי וקול ערב.

עם פרוץ מלחמת השיחרור התגייס לשי-
רות מלא בהגנת ירושלים. השתתף בהדיפת
התקפה קשה של הלגיון הערבי על הר-
ציון. סיים בהצטיינות קורס לרגמים ושירת
כרגם בגזרות שונות: מלחה, דיר אבו-טור
ובהתקפה על העיר העתיקה. בכל התנאים
דקדק במצוות בהקפדה יתירה.

לפני צאתו לקורס סמלי מרגמות נשלח
עם חוליה להר-ציון כדי לתקוף במרגמות
כבדות את ריכוזי הלגיון הערבי. בדרך נפ-
תחה עליהם אש חזקה מעמדות הלגיון והוא
נפגע בלבו מצרור כדורים ומת במקום. היה
קבור בשיך באדר א' והועבר למנוחת עול-
מים להר הרצל בירושלים (י"ז באלול
תש"י).

חוברת לזכרו הופיעה במלאת שנה לב-
פילתו.

מגין האנצ'יקאי אביג
הצ'ולקאי הבג'ג
כיון ה' מאז 3070
האנצ'יקאי מאז 3070 הרק ק'ק'י
גש"ג

שלמה חיים קלצין

יש באלול תרפ"ו - ב"ג באלול תשי"ח

במלאות שנה לנפלו

ש ל מ ה ק ל צ י נ ה י ד

שלמה אחי אהובי!

קשה להאמין שאחה, אחי יקירי, גבה הקומה ורחב הכתפיים, בעל החיוך הנהדר והמקסים נמנה בין הנופלים, אך אין זאת, כי אם המציאות המרה מכריחה אותי להאמין בכך.

מר היה היום בו נודע כי נפלת בעלותך למלא תפקיד חשוב על הר ציון בטרם תצא לקורס של מפקדי פלוגות. לא הספקת לעלות ההר וכדורי האויב פלחו את לבך הטהור.

קשה להספידך, אחי, אין מלים אשר תמצינה את כל מעלותיך ומעסיך הטובים. ומי כמוני יודע את טוב לבך, ענותנותך ודאגתך, אביך, אחיותיך, לי ולכל בני המשפחה. מוכן היית תמיד לבוא לעזרת הזולת וכל מי ששהה במחיצתך חס ברגסי האחוה והרעות שפיעמו בך וחיבבוך על כל אדם. בזמן עבודתך בחי"ך האזרחיים ~~האזרחיים~~ נודעת לתהילה כמומחה בתורת החשבון וכבעל כשרונות נעלים, עתיד מזהיר היה צפוי לך, אך הנה באו פראי המדבר והכריזו מלחמה עלינו, והצטרפת לחבריך בהגנת ירוסלים עיר הקדש. סמחת מאד כאשר נעשית רגם, כי מצאת סיפוק רב כאשר היית רוגם את מרכזי האויב והולמם. בכל זמן היותך בצבא, גם בזמנים קשים ביותר, לא פסקת מלמלא את מצות ה', ולא חדלת מלשמור על כבוד סבך הדגול - הרה"ג ר' אליהו ראם שליט"א.

ארבעה ימים לפני נפלך מלאו לך 22 שנה. צעיר מאד היית, אבל למרות ימי חלדך הקצרים הספקת להתפרסם בכל חוגי היישוב. על כל צעד ומעל ארגיש בחסרוניך ולא רק כאח יקר, אלא גם כחבר מסור בחיים.

לבנו דוה על בן ואח יקר כמוך, כי נפל, אך אטרנו ואטרי העם סזכה בסכמותך, ולא גם לזמן כה קצר. בסבילנו - לא מת. רוחך הנדיבה תוסיף להנחותנו בכל סטחי החיים עד בוא הנצחון הסופי, שלו כה צפית.

תהי. נסמתך האצילה צרורה בצרור החיים. אחיך, יהוסע.

הרב אלי' ראם
ראש הסוכי"ם רב ומו"צ
פעיה"ק י ב ו ס ל ים

ל זכר נכדי היקר

בלב סבור ודווה, כותב אני טורות אלו, על נכדי היקר והנחמד,
חיים שלמה קלצין ע"ה, שנפל חלל בהר-ציון. הוא הי' חמדת לבבי.
ורוב נחת רויתי ממנו. כשהייתי בא עמו בדברים, כי את כל דבריו הי'
מכלכל בהסכל וכדעת. הי' אהוב על הבריות והיה נחפז לעשות רצון קונו.
גם בהיותו במחנה, וכשהי' עומד במערכה, הי' נזהר מלהגאל במאכלות
אסורים. והיה מספיע גם על אחרים סיהיו נזהרים במצוות התורה.

כמה פעמים פנה אלי סאדבר עם מרן הרב הראשי הרצוג שליט'א
בנוגע לכשרות במחנות הצבא. כל מי שנפגש עמו, הי' אומר עליו שזה
זרע ברך ה' ואשרי יולדתו.

חבל על פרח זה שנקסף בעודו באבו, אשר היה יכול להיות אילנא
רברבי ולעסות פירות ולהנות אלקים ואנשים.
ה' בסוכו הגדול ינחמנו, ובגאולת הארץ ועם ישראל ננוחם.

ת נ צ ב " ה.

סכו:

הרב אלי' ראם.

ת ו ל ד ו ת י ו

הוא נולד בי"ח אלול שנת תרפ"ו בירוסלים לאחת המספחות המיוחסות והנכבדות, מצאצאי הגאון מווילנא, לאביו - ר' משה קלצ'ין נכד הגאון ר' אליהו קלצ'ין מווילנא זצ"ל, מייסד גמילות החסדים הראשונה בירוסלים, ומחבר ספרים על כעיות התלמוד, ולאמו - בת הרב ה"ה הגאון ר' אליהו ראם סג"ס א ראם הטובים וחבר ביד"צ הגדול בירוסלים.

סלמה-חיים למד בקטנותו בחדר ואח"כ עבר לת"ת מזרחי. היה נער סקט באפיו מבין וער לכל דבר ולכן התחבב מאד על מוריו וחבריו סדברו בסבחו ומעולם לא התלוננו עליו.

כבר בילדותו נתגלו בו כשרונות לזמרה ולמעסי אמנות, היה בין המצטיינים בחוג למעסי אמנות בכיה"ס, ובין המשתתפים במכון "סירת ישראל", והיה מנעים את הקהל הרב בקולו הערב.

בפרוץ מלחמת העולם השנייה הוכרח לעזוב את למודיו בבית המדרס למורים "מזרחי", ונכנס לעבודה כפקיד ראשי אצל ד. רמזנסטיין ז"ל מבקר חשבון מוסמך, ועבד אצלו עד פרוץ המאורעות בארץ. וכאן נתגלו בו כשרונותיו המופלאים, כבעל שכל חריף ומקיף, ובעל זכרון מופלא וכוסר ארגוני רב. תמיד שאף להעשיר את אוצר ידיעותיו. השתתף בקורסים כתורת החשבון ובמכון "הסמי", לספות. התעתד אחרי המלחמה לקבל תואר מבקר חשבון מוסמך. וכך, צעיר לימים בעל מרץ ובשל סאיפות גדולות, מוכן היה לחיים, אך יד אכזרית נתקה את פתיל חייו. עם פרוץ המאורעות הצטרף לחבריו בהגנת ירוסלים עיר קדסנו, ובזמן שהותו בצבא התחבב מאד על כל חבריו ומפקדיו שבזמן כה קצר הספיקו להכיר את המיוחד שבו, והעריכו אותו מאד על אשר לחם לקיום המסורת היהודית בצבא.

ביום כ'ג אלול תס"ח לפני צאתו לקורס סמלי מרגמות, בשלח למקא תפקיד חשוב על הר-ציון. עוד לא הספיק לעלות אל ההר והוא נפגע בצרור כדורים כלבו ומת בו במקום.

מותו זעזע את כל מכיריו ומוקיריו.

חבל על דאכדין ודלא מסתכחין.

חברו מימי נעוריו,
חיים ל.

ח ב ר

היה זה בטוף ההפוגה הראשונה, אחרי חדסי המצור הקסים שעברו עלינו, כאשר נפגסתי עם שלמה לראשונה בקורס לרגמים. היינו במצב רוח מרומם, למדנו מקצוע חדש והתכווננו להלום באויב ולגמול לו מנה אחת אפיים על כל התלאות שהביא עלינו. ואכן הוצאנו לפועל את כונתנו. שלמה הצטיין בעבודה, והיה מן הטובים והזריזים ביותר בינינו. יומיים לפני מותו הטראגדי הודיע לו האחראי שעמלו של שלמה לא לסווא היה, ושהיה בין הראשונים אשר יצאו לקורס לסמלי מרגמות. לא ברצון רס הסכים ללכת לקורס. הוא לא רצה להיות בעל דרגא, אלא שהעדיף לעסות את חובתו כחבר בין חברים. וכזה, ביחסו הכן והפשוט לחבריו בסורה, ניכרה אחת מממדותיו העקריות. בחקופה הקצרה שזכיתי להכירו - פחות משלושה חדסים - נרקמה בידינו ידידות עמוקה. חלקנו בינינו כל מה שהיה לאחד מאתנו ונהגנו לפי הכלל: "סלך סלך וסלי סלך". יחד גרנו, יחד אכלנו ויחד הלכנו בסבתות להתפלל. כאדם חביב, שמעולם לא רב עם איס ושמשבעו רדף שלום, היה שלמה החבר האידיאלי. ומה טוב ומא ומה נעים, אם ידידות כזו מתהדקת עוד יותר הזדהות בענינים אידאולוגיים והסקפת-חיים. שלמה, נצר מספחת רבנים וותיקה, ידע שעם ישראל עבר את צרות הגלות בזכות התורה וקיום מצוותיה.

הוא הבין סגם בארץ ישראל תשטיין המדינה העברית מכל המדינות ויצטיין העם העברי מכל העמים רק בזכות הסמירה על הנכס הלאומי היקף ביותר, הלא היא התורה, שעל-ידי לימודה בכל תפוצות הגולה הכל חמט חלקי התבל הגיע היהודי למעמד גבוה יותר, להסלמת המידות של צדק ויושר ולקיום הזיקה והקשר החזק עם ארצנו הקדושה. את ההסקפה הזאת ידע שלמה לקיים הלכה למסעה, הקפיד - בתנאי הקשים - על הנחת תפילין יום-יום, על אוכל כשר, על שמירת-שבת, על נטילת ידיים לפני הסעודה ועל ברכת-המזון אחריה כו' וכו'.

כשהודיעו לנו, שעלינו לעלות למסך של שבוע ימים - שבוע שחל בו ר'ה - להר ציון, מובן שלא יכולנו להתלהב מפקודה זאת; אבל היינו סבעי רצון, כלפחות שנינו נהיה יחד ויחד נוכל לבלות את החג. בשעה שתיים עשרה עלינו על המסורין. ברבע לאחת קרה האסון. מיד אבדה הכרנו, וכרבע סעה לאחר הפצעו נפרדתי ממנו. נראה היה לי שהכל עבר תוך דקה. פתאום נעלם מפניו זיו הצחוק החביב, החויר מאוד ועיניו נעצמו. שפולי בו ועזרת החוטבים כבר לא יכלו להצילו. חסתי מעין רגש של בושה, כמה זכיתי סנצלתי? טוב וטוב שאלתי אח עצמי שאלה זו ופתרון אין. ומדוע לא ניתן לי להצילו? סמא לא עשיתי את כל מה שהיה בידי לעשות? אבל לא רק עלי, ידידו, העד למחזה אימים זה בא מותו כמהלומה איומה; קשה לתאר את הרוסם המזעזע סידיעת איוב זו עסחה על כל החברים והחברות הרבים שהכירוהו.

אף בתקופת הכול כללית זו, יש והסתלקותו של חבר אחד מסר על הרבים אבל כבוד. אח יקר אבד לנו.

ואף על פי כן ולמרות הכל, מצווים אנו להמסיך במפעל הקמת המדינה בכל הדרכים עד שעמנו יהיה טוב למרכז הצדק והתרבות לכל העולם כולו, כי כך רצו שלמה וחבריו הרבים שנפלו חללים במערכה זו ועל כך מסרו את נפסם. נתגבר על צערנו ונוסיף פלעול למען החיים. או-אז נוכל לבסוח, כי עסינו את רצון שלמה, אשר תמיד שפע חיים.

יהודה ווייל

נ ר נ ש מ ה ל ת ל מ י ד

בן למספחה מיוחסת, בעל מידות טובות, מוכתר בנימוסין ובעל כשרונות מעולים היה. את עיקר חינוכו קבל בביה"ס "ת'ת מזרחי" סבירוסלים, סלמד בו שבע שנים מסנת תרצ"ג ואילך והצטיין במסך כל שנות למודיו בהקסבתו המלאה, בהנהגתו הטובה ובחריצותו הרבה. מוריו בכל שבע הכיתות, למן כיתה ב' ועד כיתה ח', כיתת הגמר, מלאו פיהם תהלתו. סקט זצנוע היה מעולם. לא פגע בחבר לרעה, ואיס מחבריו לא פגע בו. אף אהוב היה על הכל, על כל חבריו ועל כל מוריו ומעולם לא נשמעה תלונה עליו.

רציני היה, בעל רגס ונוטה להתבודדות ומחשבה מעמיקה, ובזמן ההפסקות אפשר היה לראותו יושב יחידי, שקוע במחשבות, ומפזם לא סיר או לחן בקולו הערב בטוב טעם וברגס רב, סכן מבחירי המסוררים של מקהלת "סירת - ישראל" היה, ולא פעם הרנין בקולו הנעים את לבות המתפללים.

בגמרו את חק למודיו בביה"ס העממי "ת'ת מזרחי" נכנס כתלמיד לביהמ"ד למורים מזרחי. אולם בסל מסבות הזמן נאלץ להפסיק את למודיו אלה ולעבר ללמודים אחרים, שיש בהם מסום הסתלמות ופרנסה כאחד. הוא למד אצל המנוח מר א. רוזנסטיין ז"ל את המקצוע של בקורת-חשבונות. בהצטיינות למד ואף קיוה סיוכל להסיג את מבוקסו: עמדה חשובה בחיים והסתלמות, אך טוב באה טעה וטרפה את תקוותו.

במלחמת סחרורנו לקח חלק פעיל מראסיתה וגם פה הצטיין במסירותו הרבה, מסירות המגיעה לידי הקרבה עצמית ללא פחד וללא חסכון, ובענווה יתרה. הוא רצה להיות טוראי פסוט, ורק טוראי. הוא ברח מן הכבוד. אולם מאחר נתברר לו שיש מחסור בכוחות אינטלקטואליים גם בצבא, הסכים להסתלם בקורס למפקדי פלוגות כדי להביא ע"י כך תועלת רבה ביותר.

לו יכולנו לצלם רגשות, את רגשותיהם ומחשבותיהם של האנשים
העומדים במערכה בסעת קרב קשה, כשכדורי מות סורקים ומסביב להם, היונו
רואים, באין טפק, שהוא היה מאוסר, באותו רגע גורלי, מסום שידע, כן
"יש טעם למותו כשם שהיה טעם לחייו" ושהוא מת מות גבורים, מות יהודי
כשר וישר בסדה הקרב.

תנצב"ה
שלוח סטיבנסקי

קו יום לדמותו

"...טוב, אולי יש לך עוד מסהו למסור לחברים בהר, תן לי ואקח
אתי", היו הדברים האחרונים ששמעתי מפיו ביום האטון, לאחר שמסרתי לידו
חבילת עתונים בטביל החברים בהר-ציון. זה היה ב"ימין מכה", הסכונה
סלרגלי ההר.

כעבור טעה קלה הגיעתני הידיעה המרה על נפילתו. כרעם נוחתה עלי.
לא ידעתי אם להאמין לה. לא חפצתי להאמין.

יום רודף יום וקסה לי עדיין להסתגל למציאות כי, אין אני רואה
עוד את בת-צחוקו הלכבית, את דמותו האצילה. אין הלב חפץ להסלים עם
העובדה כי שלמה איננו כבר אתנו.

לא אשמע עוד את פתגמיו היפים ומימותו הנכונות, לא אהנה עוד
מכסרוננו המוסיקלי. אני עוצם את עיני ורואה אותו בבהירות, אי-טם בהרי
ירוסלים מוכן ומזומן לפקודת "פעל", וסירת "סיר המעלות" בפיו. אמנם
הכרתיו מילדותו אולם להכרה אימיתית בתכונותיו וטגולותיו הגעתי רק
לאחר סזכיתיו להיות במחיצתו בחדשים האחרונים.

היה חבר נאמן ומסור, מסודר תמיד בהופעתו היפה, מלא מרץ. עבר את התקופה הקשה ביותר כל העיר, ובעלותו להגן על קבר דוד בהר ציון נפל מחציו של אותו סמא היושב עדיין על חומותיה של העיר העתיקה. אכן קשה מאוד היא המכה למספחתו, לחבריו ולמעריציו הרבים.

אריה אכרי (אניקסטר)
אחד מחבריו הרבים.

צ ל מ ו ד מ ו ת ו

שלמה'לה!

עברו כמה חדשים מיום נפילתך, ועדיין מזכיריך אותך חבריך בכל הזדמנות, ותמיד רק כאדם חי. הסתלקותך פתאומית היתה כל כך, כאילו רק הועברת לגדוד אחר. וכי יכולים אנו לתאר אותך אחרת, הרי כה מלא חיים ותוסס היית, עד שקשה להתרגל למחסבה שכבר אינך.

התצלומים המסותפים שלנו מונחים עתה לפני, והחיוך מרחף על שפתיך. אותו חיוך אצילי שבו פגסת תמיד את חבריך, חיוך טבעי של סבר פנים יפות, חיוך היוצא מן הלב. מי יכול לשכוח חיוך זה.

הכרתיך לראשונה האחד הקורסים כשלבסת עדיין בגדי אזרח, ומכנסיך האפורות נתונות בתוך הגרבים בסעת האמונים

והקסקטל לראשך. היית עדיין מדי מפונק, ורחוק מחיי מחנה וצבא. היית זר לרוב מסתתפי הקורס. אך עברו כמה ימים והתחככת על כולנו והתרועעת עם רוב המסתתפים בקורס כאילו הכרתם מכבר.

בטעות הפנאי הקצרות בין אמונים לאמונים, בסככנו על המזרונים, הנעמת לנו זמירות ותפילות. הה! איזה ניגונים! העיפות היתה פגה ומסתכחת. אורה חגיגית הסרית עלינו בסירתך, כנגוני התפילות של הימים הנוראים.

גם בגמר הקורס הוספנו להיות חברים. כמה שמחתי לכל פגישה עמך. מעולם לא התאוננת, תמיד היית "מכסוט", לבוש יפה ומצוחצח, ועל הכל - החיוך על פניך. היית יפה תואר, גבה קומה ותמיר. המדים הלמו אותך כל כך שלא פעם נשאלתי על-ידי חברים שלא הכירוך: מיהו מפקד גבוה זה? מעולם לא התגאית אך גם לא הראית עצמך נחות-דרגא. עם כל אדם התכלכת כאח ורע. גם מי שהכירך זמן קצר בלבד היה מוכרח לחבב ולהעריץ אותך, כי אציל היית.

כנגדו של הרב ר' אליהו ראם אין פלא שנוהרת במצוות קלות כבחמורות, ונוהרת במיוחד להתפלל יום-יום אך בתנאים הקשים ביותר. עשית זאת בלי שום התבלשות וכשקבעו את הסידורים לתפילות בימים נוראים נבחרת, אתה, לעבור לפני התיבה, לחזק את כולנו. אך המינוי היה לדאבונו הרב, מוקדם מדי - בראש השנה כבר לא היית בינינו.

ביום נפלך היה אחיך יחד אתי בעמדה אחת, וכשהלך ללוחך בדרכך האחרונה, היו כל מחשבותינו רק עליך. לא אגזים אם אומר שבמשך שבוע ויו ויותר היינו כולנו בעמדה באבלים, כי היית חלק מאתנו, ובנפלך אבד לנו חבר יקר ומסור מאד.

שלמה' לה! לא נשכח אותך! אנו מאמינים באמונה שלמה, כי קרבנך היקר לא לשוא היה. ועוד יעלו מושיעים להר-ציון שם נפלת.

חברך,

אליעזר זילברמן.

12.12.48

" ל ב - ט ו ב "

צאו וראו איזו היא הדרך טובה
שידבק בה האדם? רבי אליעזר
אומר: ל ב - ט ו ב.

תרצ"ח. ליל חורף, גשם נתך ארצה. וסנינו, נערים מנערי "שירת
ישראל" ממהרים לבתינו אחרי חזרת המקהלה. והנה מבחין שלמה בסומא העומד
בקצה המדרכה וב ומנקש כי יעבירוהו לצד הסני. הוא נגש אליו, נוטלו
בזרועו ועוזר לו לחצות את הכביש. "לאן?" קראתי. "אני הולך אתו ללוותו
עד לביתו. הרי לא יתכן להסאיר עיור כלילה ללא עזרה." וסניהם, הנער
הירוסלמי והסומא נעלמו באחת הסמטאות. בתוך הסופה העזה צלצל הד קולו:
"לא יתכן!..."

סנים חלפו. הנער גדל בידיעות ובאופי והיה לאיש. תש"ח. ישראל
במערכה. אני וחברי נצבים על גג אחד הבתים במזרח ירוסלים ומסקיפים
על פני "מוצרה". חברי חולה ומשתעל וקשה עליו הסמירה. קפתע מבחין
אני כי על שלבי הסולם מספסת ועולה דמותו גבוהה והחסונה של שלמה.
"באתי להחליף את החולה. לא ייתכן - אומר שלמה בקול רך ומלטף - שחולה
יעמוד בתצפית. - - - "לא ייתכן!..."

לכל אדם יש " סימן היכר " חיצוני בפניו. יש אדם אשר תכירוהו
מיד בעיניו החודרות. יש אדם הכולט במצחו הרם והגבוה ויש דמויות
אשר תכירם בטנטרם או באפם. את שלמה הכרת מיד שורי שניו הלבנות
והצוחקות. פיו וסנים היו סימן ההיכר שלו וכלטו לעין כל יותר מתוי
פניו האחרים. פה שהעיד על תבונה ורצון למצא מסילות ללב כל אדם.
על מחשבה וכשרונות ולב מסכיל. וטוב.

ומה רבה היתה מסירותו לתורת ישראל ולמסורת היהדות ומנהגיה. את מלחמתנו ראה כמלחמה האור בחוסך, כמלחמת הרוח הישראלית בחומר העכור והגס. זכורני בימים הקשים, עת עמדנו ב"סטנים" מול סנקים והלב סולטל בין תקוה ופחד, אמר שלמה בחום לבו: "שמעו את דבריו של איט מלחמה מובהק, איט החרב והקרבות, את דברי נפוליון: כהיסטוריה סליטים סני כחות: החרב והרוח. בחשבון הסופי מנצחת הרוח!" והוא ידע מה סאמר.

כמו חי עומד הוא נגד עיני. הרובה על כתפיו והתפילין על ראשו, והוא מתפלל תפלת שחרית, והיתה הימט הירוסקמית זוהרת וזורחת על כוונת הרובה ועל טוטפת התפילין אשר היו לאחד בידי המנוח. וראיתיו אז כדמות קדומים, דמות החסרה תסביכי נפש גלותיים ורצון להראות ככל הגויים. דמות מלאה הוד ישראלי אימיתי.

בטעה שהיינו מסוחחים על גלותיות וארץ-ישראליות אמר, כי ההפקרות ופריקת עול המצוות היא היא הגלותיות. קיום המצוות וסמירת המסורת זאת היא הארץ-ישראליות המקורית. זה "מודרני" להיות דתי. כזה היה וכזה נפל. אילן ארצי-ישראלי רב ענפים וחסון אשר סרסיו עמוקים בקרקע המסורת וצמרתו טואפת אל על...

ת נ צ ב " ה .

אריה הורביץ

ה ל ו ח ם ו ה מ ג ש י ם

קסה לכתוב ולהעלות זכרונות על חבר, ידיד נפש, ומדריך בחיים שאיננו עוד. מסונה היא ההרגשה, שהוא, שלמה, יפה התואר, גבה הקומה ורחב הכתפים, בעל החיוך המזהיר, אציל הרוח ובהיר המחשבה - כרע נפל. כאחד הימים, בעלותו להר-ציון לשם תפקיד מיוחד במינו כאחד "הדוידקאים" המעולים - פלח כדור מרצחים את לבו הסהור.

זכורני סיחה אינטימית שהיתה לי עמו בתחילת המלחמה. זה היה באחד
מלילות חדש מאי של ירוסלים הקודרת. הוא פנה אלי - בדברים החוצנים
להבות אש - ואמר לי: נחום! אני מרגיש כאש היוקדת בלבי ואינה סוקטת,
האפשר לעמוד בעמדה בחיבוק ידים ולצפות להתקרבות האויב? אני רוצה
להיות רגם, כדי שאוכל להלוני ולמחוץ את האויב הספל.

ובהיותו איש המעסה ההופך דיבור ומחשבה למעשה, לא הסס והפך
לרגם והתטיין מאד בתפקידו החדש, וכך התחיל להלום באויב בכל חזיתות
ירוסלים.

הוא היה אדם בעל כחות נפש עילאיים, כי בעצם מהותו היה זר
למלחמה, והמלחמה היתה זרה לו. אולם הוא ידע להתגבר על ניגודים
בטעה טראה ערכים של מפעל, יצירה, וחיים עומדים בסכנה. היה איש
הספרא והסייפא, ואכן נפשו לא סקטה עד סכדור האויב המתועב פלח את
לבו היוקד.

סקמה חונן בכטרונות בלתי מצויים. בחייו האזרחיים היה פקיד
מוכסר מאד ונחשב למומחה בהנהלת חשבונות. עתיד מזהיר היה לו לסלמה,
אולם לא זכה להגשים את חזונו ויעודו. שירת חייו נפסקה באמצע, והוא
עודנו באבו. סלמה היה הרוח החיה במחלקתו, - מחלקת הרגמים - ובנפילתו
אכזר לחברה כולה לוחם וחבר יקר שאין לו תמורה.

חברו העומד דום על קברו הרענן,
נחור אימרמן.

* * *

הוספתי את ה' הידיעה לידיד, כי מדובר הוא בסלמה קלצין. טרם
נפגסתי מימי באדם שחיצוניותו תבטא את פנימיותו כבסלמה שלנו. סקט אצילי
שכן על פניו, נקיון חיצוני ופנימי למופת.

מיד עם פרוץ המלחמה נכנס לטורות הלוחמים למען שחרור ארצנו.
שרת בכל חזיתות ירושלים, בגזרות הקשות ביותר ולעולם לא התאונן, כי
ידע, כך אמר הוא, "ששאלת חיים או מות היא לנו מלחמה זו. לא רצינו בה,
אך עם כפן אותה עלינו, חובה היא לנו שלא לאכזב את אלה המאמנים בנו."
וכך היה בין הראשונים שחדרו להר ציון, מקום בו מצא את מותו
הסרגי.

קוראים אנו על מעשה גבורה של יחידים בתקופות שונות, אך על
מעשים פעוטים, לכאורה, עליה להר ציון, תחת מטר כדורים ופגזים רק
מעטי מספר ישמעו ויספרו. אחד מגבורים אלה היה שלמה. מעולם לא נסה
להסתמך מלמלא תפקיד. חובה קדושה היתה לו להלחם לשחרור העיר
הנצחית. הר ציון סמל בשבילו, בחור יהודי ברמ"ח אבריו, הסומר על כל
מצוות התורה, - חזרה לסנים קדמוניות של תחזינה עינינו בסובך לציון,
ובהר ציון מסכן כבודך.

י ה י ה ז כ ר ו ב ר ו ך , ואנו, חבריו החיים, ממשיכים במימוש
תקוותיו.

חברו לנסק,
יוסף בור.

שלמה קצ'צ'ין ז"ל

קשה להסלים עם הרעיון; סגם אתה שלמה קצ'צ'ין העליז והאהוב על הכל,
נמנה בין הנופלים. אולם, אי-אפשר להתעלם מן המציאות המרה. אתה עומד
תמיד לפני עיני כשחיוך תמידי מרחף על שפתיך. תמיד היית מוכן לעזור לכל
אחד. אמנם לא הכרתיך זמן ממושך. בפעם הראשונה נפגשנו בכפר הערבי מלחי
סליד ירושלים. כמחצית השנה הכרתיך. רגם היית אז, ובמסך הזמן הקצר הזה
הספקתי לעמוד על טיבך כאדם מושלם בכל המעלות. פגסתיך טבוע לפני נפילתך,
כשבת-צחוק מרחפת מרחפת על פניך, ולא תיארתי לי סתהא זו פגיסתנו האחרונה.

תהא נשמחך הקדושה והטהורה צרורה בצרור נסמות הגבורים והטהורים
שמסרו נפשם על הגנת המולדת ועל חירות ירושלים.

חברך, יוסף מוזס.

* *
*

זכורני עוד את אותו היום אשר עזב אותנו. רגיל היה בכך. הוא יצא באהבה ובלי כל כל היסוס למלא את התפקיד שהטילו עליו. הוא ידע היטב את הסכנה העורבת לו. הוא רץ בסטח זר לו, ומהיותו כל כך נחפו להקדים ולהגיע אל המטרה, לא הרגיש כלל בסכנת קירבתו למכונת המות כל האויב אכזר האימה. דממת רפאית סררה אז בסכיבתו. הדממה הופרעה בצרור שהאויב המטיר עליו.

- הוא נפל.

מה קסה להסתגל לרעיון המר שלא נראה אותך טוב, לא נשמע את קולך הע הערב. חבר טוב וחביב היית לכולנו, נאמן לעם, לדת ולמסורת ישראל, ישר וטהור בכל מעשיך,

זכרך לא ימוט מקרבנו.

תהיה נסמתך צרורה עם זכר הגבורים שנפלו באדמת ירוסלים לסיחרורה. ברוך יהיה זכרך לכולנו,

חברך, יוסף.

א י כ ה

סלמה היקר והחביב על הכל - איכה...

היום היה בהיר. הסמס הלוהטת הכתה על ראשו של סלמה. והוא עמד על מסמרתו על הר הקודס המסקיף על פני העיר, עיר דוד וסלמה. העיר העקובה מהדם הרב שנשפך עליה, מימי אבותינו ועד ימינו אנו - סרק לפני חדסים מספר עמדו בחורנו הגבורים בתוכה ולחמו עליה בחירוף נפש. מעמדתו ראה סלמה את הכתל המערי, היקר לנו מכל יקר סכל לב יהודי נכסף אליו.

רק לפני זמן קצר בקרו אצלו רכבות יהודים ושפכו לפניו את לבם
המר, וכעת בא האויב הגס והסך את המקום הקדוש והטהור לדיר עזים. סמוך
לו ראה שלמה גל אבנים שלא קסה היה לו להכירו. כאן היה מסום בית הכנסת
הגדול והמפואר. "חורבת רבי יהודה החסיד" מסום-כל-עין בעבר.

ובקרכתו ראה שלמה את הרובע היהודי, שהמה בעבר הקרוב יהודים מהדור
היסן, הודו ותפארתו של עם ישראל כולו. ורק החומה מבדילה בין עיר תפארת
זו לבין שלמה, שאותו יום לחט בגבורה והחירוף נפש נגד התקפתו הנועות
של האויב. מעל לראשו זמזמו כדורי האויב. "אך ללא רתיעה, כאן נעמוד,
לא נזוז מכאן. הלאה לא ניתן לאויב להתקדם. מעיר קדושה זו לא נתרחק ולא
נעזבנה, רק המוות יפריד בינינו" - דברי שלמה בסעת ההתקפה. והאויב נסוג.

וגופו של שלמה - חומה.

כך נפל הגיבור! איכה... איכה... נפלת...

תהי נשמתך הטהורה צרורה בצלור נשמות הקדושים שמסרו נפשם על
קדושת ה' ועל עם ה' בארץ הקדש.

וד ספירא.

מִשְׁפָּטֵיךָ תְהוֹם רַבָּה

כשנתבונן בהסתכלות הודרת בארחות משפטי ה' עלי חלד נתפוס את מוכן
האמרה "משפטיך תהום רבה" בעומקה שהיא למעלה מסכל אנוש, שהרי לכאורה
צריך היה להכתב "משפטך" בלשון יחיד שהוא משפט ה' בכללו. אולם כשם
סאין אדם יכול לעמוד על עמקי תהום רבה אשר עליו נסתת עולם ומלואו תבל
ויוטבי בה, כן אין בכח הסכל אנוסי להבין משפט עליון לכל הקיפו, כי
משפט ה' הוא תמיד בבחינת משפטים, כי מלך המלפס אדון כל הארץ תמים פעלו.
ובהנתך פורעניות על יחיד בכל צורה שהיא, באים בחסכון גם כל אלה שנפגעו
על-ידי כן ברב או במעט, במישרים או בעקיפין. כל קרוב, כל יחיד באים
ומקבלים חלקם בצער ובעגמת נפש במדה ובמסורה כדרמיו באורייתא.

"הצור תמים פעלו כי כל דרכיו מספט א-ל אמונה ואין עול צדיק וישר הוא". לפום ריהטא יש להבין מהו "ואין עול" אחרי ש"הצור תמים פעלו וכל דרכיו מספט" המה, הרי ברור ונכון כבר שאין עולה לפניו יתברך, ומה בא לוטסיף עם "ואין עול". אולם יתבאר שכאן צפון ענין מיוחד בארחות מספטי הקב"ה, כי מלך המספט לא רק שתמים פעלו ביחס להנאסם העומד ומקבל את ענסו; אלא שכאותו מספט באים בחסכון כל חוגי הנפגעים במעט או ברב כתוצאות המספט. "ואין עול" אין עולה נגרמת מאתו יתברך.

דרכי ציון אבלות - - - - סלמה קלצין הי"ד.

כרעם ביום בהיר הגיעתנו השמועה האיומה בעצם ימי ההפוגה, שכדור צלפיהאויב פגע ופלח את הקדוים סלמה ע"ה בדרכו להר ציון.

הוא התייצב אלי קרב בעד עמו ארצו ועיר קדשו ובאומץ לב וחרוף נפש לחם עם חבריו שהתמסרו למלחמת הקודש, במערכת המגן של היסוב הישראלי בארץ האבות. סלמה עמד בעמדות הכי מסוכנות כפי דרישת הזמן. מסור היה לקיום מצוות התורה אף תוך עצומה של המערכה, כאשר היתה באמנה אתו בבית הוריו בסכולים, ושמן התורה ססך עליו אבי-אמו הגאון הגדול רבי אליהו ראם - חבר בית-דין הגדול בירושלים. בעמדות המסוכנות ביותר סקד תמיד על קיום המצוות המעשיות. הוא מלא את הפקידו לעמו במסירות ובנאמנות בעידנאי ריתחוא בימי ההפגזה הנוראה כאשר מחוץ סכלה הרב ומהדרים אימה, ובזמן של הפוגה, עת צפינו לסקט ומנוחה נגדע הגפן היקר בכרם בית ישראל, והוא עדיין בדמי ימיו בעצם פריחתו וסגסוגו.

סלמה ע"ה היה ס קסור בלב ונפש להוריו היקרים, וכיומו האחרון עוד הספיק להסב למספחתו העונג הגדול, סמצא לו זמן לבוא הביתה לעודד את אביו ואמו שהוא בריא וטלם. והוא צעד לקראת המות.

באותו יוב התקימה סמחה מספחתית וכל המספחה התכוננו לקחת חבל
בסמחה, ומע' ע הסבא הגר"א ראם לליט"א נועד היה להיות בתור ראש המספחה.
ל"מסדר הקידושין", ופתאום נהפך הגלגל ובאותו סעה ובאותו זמן הלכה כל
המספחה לגנות לבית עולמו את אחד מבני ציון היקרים שזה עתה נגדע.
הוי אומר "למספסך עמדו היום כי הכל עבדיך". אותה סעה נסעו המחותרים
עם החתן אל מקום הסמחה, ומכלי דעת דבר פגשו בלווייתו של בן המספחה.
מספטיך תהום רבה...

הרב יצחק רוזינסאל
מנהל ישיבת מדרס "הני ציון" ירוסלים.

ה ח י ל

מה מאד ידאב. הלב על ארו הלכנון סנגדע. יפה תואר ורחב כתפיים,
אמיץ ויטר-רוח, מאציל ומספיע על אחרים, כזה הי ה שלמה קלצ'ין ז"ל.
שאלו בעיר דוד: מי זה ס ל מ ה ק ל צ' י נ? ותשמעו! הכל
יודעים אותו והכל אוהבים ומחכים אותו. מי אינו מכיר את שלמה קלצ'ין
רואה חסכוניות, הטמלא בוצון רב את בקלתו של כל איר ואיס, המטיא עצה
לכל דורסו מתוך רחבות וטוב לב. מי אינו יודע את שלמה בעל המדות טובות
והמספיע בחינניותו על חבריו וגם על מפקדיו, ומי לא שמע את שלמה הלוחם
ללא חת בגבורה עילאית בכל חזיתות ירוסלים.

שלמה אהב את חיי החברה ותמיד היה הרוח החיה בה. הן בסעה שהיהסר
זמירותיו של יוסל'ה רוזנבלט וקברטין והן באמרי-פיו הנעימים, הצד-הסוה
סבהן הוא, ספיו היה מעין של הכמה ולכו היה מקא רגסות עילאיים.
במיטב שנותיו, בימי הצטיינותו בקורז לסמלי - מרגמות ובעמדו לעלות
לדרגא של מפקד פ. הארוזה בדמו את הר-ההררים "הר-ציון", את מקום מסכנו
של דוד מלך ישראל חי וקיים. בגופו אמץ את הקסר עם אדמת המקדס הספוגה
מדם טובי נעדי ירוסלים.

בסוחני ככסם סדוד מלך ישראל חי וקיים, כן גם הוא, שלמה, סמסר
נפשו על קידוש ה', קידוש האומה והמולדת - חי למעלה וקיים בתוך לבותינו
ולבותינו כל כל חיילי ירושלים ובניה.

תהי נשמתו צרורה בצרור חיי האומה, שלמענה נלחם ונפל ביחד עם
נשמות כל חברינו, שנתנו את דמם על מזבח המולדת ועל שיחרורה של בירתנו
הנצחית ירושלים.

נ.א.ו.

ציון לנפשו יקרה, חבר מקהלתנו הבחור היקר, הקדוש
ס ל מ ה קלצ'ין ז"ל - ב"ר משה הי"ו שנפל חלל בעת
תפקידו על מרומי הר-ציון בעד יסועת ישראל.

במהך שמונה שנים מימי ילדותו היה חבר מסור במקהלתנו ואחד מתלמידי
חזנות המצוינים במכון "סירת ישראל". היה בעל כשרון מוסיקלי טכני ובעל
קול נהדר ומלא רגש בסירי תפלה. הצטיין בתורה ויראת-סמים ובמידות
תרומיות להפליא. נצר למספחת הגאון מווילנא זצ"ל, ונכד הגאון רבי אליהו
ראם שליט"א.

גם במכון "סירת ישראל" יסאר זכרונו היקר בין יתר הבחורים הקדושים
של חברי מקהלתנו שנפלו במלחמת צבא ישראל בארצנו, בזכרון גדול וקדוש
לנצח.

זכותו וזכות כל הקדושים בצבא ישראל, תגן על כל עמנו וארצנו
ליסועה וגאולה קרובה ומהרה.

שלמה זלמן ריבלין
מנהל מכון "סירת ישראל"

ירושלים.

ל ז נ ר ו

הטובים בלוחמינו נמנים עם הנופלים, כמעט כבר הורגלנו בכך. ולא
יד המקרה בדבר, כי הלוחם בעל שאר-הרוח, מסכן את עצמו יותר מרוב
חבריו למלחמה ולעמים אף בגללה ולמענם הוא נופל.
כזה היה שלמה קלצין הי"ד. בעל-שאר רוח היה ולכן איננו אחנו היום.
ובמחיר חייו הוסיף דף מזהיר לטמר תולדות חירותנו.
כוח זכרונה של אומה אינו נמדד בימי דור; ובין הגבורים, שנחרתו
בזכרונה של האומה לעולמים, עומד איתן גם שלמה קלצין הי"ד.
ותהי זאת נחמתם של בני מזהמתו ומאות חבריו ומוקירי זכרו.

אריה סור,

רב-סרן

לזכרו של לרווח - שלמה קלצין הי"ד

גיוס כג' אלול תש"ח נפל על הגנת ירוסלים.
שלמה היה מטובי הבחורים ומטובי הלוחמים. בהופעתו היה נשכמו
ומעלה גבוהה מכל היתר, בהליכותיו ובנימוסיו בלטה אצילות. בגישתו
לחבריו הורגיה הידידות מעומץ הלב.
שלמה היה חביב מאד על משקדיו, איך ראו בו אדם וחייל בעל עתיד
מזהיר, אולם - כדור האויב ניתק את פתיל חייו, ושלמה איננו עוד.
והיום, שנה לאחר נפלו, אין אנו יכולים לתאר שחלף לבלי טוב,
אין אנו יכולים לתאר שלא ימשיך יותר בתפקידו - כי הרע בינינו הוא,
בחברתנו, ויוצר כמונו את היצירה הגדולה:-

כי הגייר הגדול והחזק עליו עברנו אנו ממי-הפגוח לחיים של שלום,
בנה הוא גבורתו וכן כבנה גבורות יתר ייגורינו. על הגייר זה עוברים
ויעבור מליבו ללבם - בזכותו ובזכות היקירים האחרים.

גרסון פסחוביץ,
סגן ראשון

ל י נ ו ר

קציר-הדמיון לא פסח גם עליו. אותו נער חמים, זהוב השער בעל עיני
החכלת, יובל ונו מאחר השולחן ובזיון לחזית, נקטף בדמי ימיו. בחוץ כל
ההמולה ושאון המלחמה של אותם הימים, גם נפלו רבים, טובים ויקרים,
היה הוא גם כן, אך אחד מרבים. אולם, למכריו ומודעיו וכל הטובנים
אותו, היתה המכה קשה וסמלה מה יקר הקרבן נתנו על מזבח מלחמת החרות.
כי אכן, אותו עלת טקס, מחמיד, מקטיב להוריו ולמוריו, מסור בכל רמ"ח
אבריו לכל המקיד שהוטל עליו, טמל העבודה, השלווה, הטקט והחלום.
יום, בו אחז הניין ונתן את נפשו על עירני הקדושה, מטמל אף ביקרו את
רוח הגבורה שאפטה את העם ומצאה את בטויה בעלם חמד זה.

עת נכנס אני למסדר ומביט על שולחני, שנאלם מאז לוח, רק אז
נראית חשמלותו של אותו אסון: אכן שלמה איננו, לבלי טוב עוד...
ואותו בוקר לא עבות בו צעד הנער והוא עוד רך בסניט בהיכנסו לעבודה,
עולה בזכורני. אותו יום בו ישב לראשונה על אותו כיסא וליד אותו
שולחן והחיל עויה עבודתו באמונה. ואכן, במספר שנים מועט סיגל לו את
כל סודות המקצוע והף הגדיל עשות.

לא זו בלבד שכונותיו עמדו לו, אלא שתכונותיו האישיות עשו
לו מהלכים בין חביריו לעבודה, ורכשו לו לבבות בין קהל הלקוחות
שעמד מיד על תכונותיו המיוחדות של אותו עלם. לא אוח, סח לפני
על חכמותיו הרחוקות, להסתלמות, למסע על שני חבל, כי תמיד היה
צמא לתורה ולתורה. היה בו גם מעין מיזוג מפתיע של שומר
מצוות חיד ובן הדור הצעיר, הנאור והמתקדם, מיזוג שיקט לתארו
ולהביעו וטטיות חן ויופי מיוחד לאופיו השגור. קוממיותו
ותפארתו במוצאו והיחוד בסגור המהולל, לא פגמה בענותותו והלוכיו
הצנועים.

וכל זאת בז כחלים ליל קיץ ונאלם בתורם הנסיה. כך נקטן
ונגדע הארו שבחבורה ואחריו נטאר רין החלל הריק.

אמנון רוזנטיין, עו"ד

ז כ ו ר נ ר ת

מזכרונותי על שלמה קלצ'ין הי"ד בולטות ביותר שתי זיחות
שהתקיימו בינינו. הסיחה הראשונה התקיימה כשהאטנו ביחד ביצת מצור
ירושלים. היחטטו באמונים אלה כ-30 חבר. בכדי להסלים במלאכה זו
מה שהחמיצו בימי שלום. היו כל הסימוסים, טובים ורעים, חרוצים
ואדיטים. שלמה קלצ'ין הי"ד היה בין הטובים.

בגמרנו את האימונים, אמרתי לו: עתה לאחר שהצטיינת באמונים
וודאי תרצה להשיג את הדרגה המגיעה לך. הוא צחק מעין חרעומת, וענה:
"אל תעטה טובות! כולנו נעשה את שלנו כל עוד שעבדאלה אינו רוצה

בשלוש וברגע שנבזרז אותו בלך הביתה ונדאג לעניינינו". כיום נזכר אני בחשובתו זו, שהיא מסמלת באופן בולט את רוחם של מגיני ירושלים. כולם החזיקו מעמד בתנאים הגרועים ביותר כדבר מובן מאליו, כולם האמינו בנצחון הפילו בזמן שתבוטחו נראתה כאילו בעין. כך היו בטעת חרות זו למרות שאף אחד מהם לא אהב את המלחמה לטמה. כך היה שלמה קלצין הי"ד.

השיחה חיובית החקיקה בינינו כמה שבועות לאחר מכן בעמדה קדמית, לאחר שהועבר שלמה לחיל הרגמים. היה במצב-רוח של טובבות, נחן והתלוץ למרות שעוד ירבות עזים נכוננו לנו. אמר שהתגברנו על המספר ומכאן ואילך נצחוננו ודאי. אף שיחה זו הייתה אטינית. המלחמה פרוסה נתוק קיצוני מן החיים הרגילים אבל לאחר שסכר ההלם הראשון מתברר שההבדל הוא קטן מן המסוער. במלחמה יש מקום ליגון ולשמחה כמו בימי שלום; יש בה טעות רעות וגם טובות כבכל תנאי חיים אחרים. דומני שלמה קלצין הי"ד ידע יותר מרוב חבריו לגלות את הרגעים הטובים גם במלחמה. אני זוכר היטב שעליזותו הדביקה וריעננה אותי.

חילו ניסקו בעצם הנופתם. הם טפחו במילואט עד שבא הקץ. הוא עזב אותנו ללא יסורים, ללא כאבים, ללא אימים. בזה תהא נחמתנו.

חברו: מאיר מיכאליס